

Ammatillisen kirjoittamisen iloa

21.3.2025

Yllätyin positiivisesti, kun satuin taas olemaan kolmen eniten julkaisseen SEAMKilaisen joukossa vuoden 2024 tilastoissa. Urheilutermein sain hopeaa. Parhaimmat onnittelut Sanna Joensuu-Salolle kultamitalista ja Terhi Junkkarille prossista.

Kirjoitan kuitenkin kirjoittamisen ja tiedon jakamisen iloista, enkä kilpaile muiden kanssa julkaisupisteissä, jotka nekin katson SEAMKin yhteiseksi hyväksi. Tällä kertaa kirjoitan kirjoittamisesta.

Ainejärjestölehti ja reserviupseerikurssin kurssijulkaisu kultaavat muistot

Kirjoittamisharrastus alkoi Joensuun Metsäylioppilaat ry:n ainejärjestölehti Vänkärin toimituskunnassa 1980-luvulla. Se oli hauskaa aikaa. Metsänlannoitusta ja uppotukkien nostoa koskevien ammattijuttujen lisäksi tehtiin paljon hauskoja opiskelijajuttuja. Teekkarihuumoritason vappulehtijutuista merkittävä osa jäi kumminkin niin sanotusti hyllylle eli julkaisematta. Entinen esimieheni ja Metsähallituksen pääjohtajana toiminut professori emeritus Jyrki Kangas toimitti Vänkäri-lehdet Suomen Metsämuseo Luston kokoelmiin Punkaharjulle. Tämä oli merkittävä metsäkulttuuriteko.

Oma lukunsa oli aikanaan Rannikkotykistökoulun reserviupseerikurssin kurssijulkaisu. Mainoksilla oli keskeinen merkitys teoksen talouden ja ilmestymisen kannalta. Muistan, kun pääsimme Santahaminasta Helsingin humuun mainosilmoitusten keruukierrokselle ennen keskiviikon iltalomia. Tuolloin huomasin, jotta kirjoittamaan oppii lukemalla. Meriampumaopin kokeessakin piti lukea kirjalliseen tenttiin yli 600 sivua tekstiä yhden yön aikana, jottei saanut tuosta ampumaopin kokeesta hylsyä.

Lähes samassa harrastussarjassa oli Kannuksen Joulu, joka oli Rotary-klubin varainkeruulehti nuorisotyön hyväksi. Ennen joulua sai kerätä mainoksia ja kirjoitella ammatillisia juttuja. Lehtimyynti ovelta ovelle oli oma prosessinsa. Vanhukset, vähävaraiset ja rikkaat ostivat mielellään joululehden, mutta keskiluokka ei. Sellainen vaikutelma siitä jäi.

Maaliskuussa 1991 aloitin silloisessa Metsäntutkimuslaitoksessa tutkijan tehtävissä. Jo tuolloin ylijohtaja Eljas Pohtila kannusti välittämään tutkimustuloksia käytännölle muun muassa alan ammattilehtien, seminaarien ja kenttäretkien kautta. Termiksi kehittyi tutkimuksen ekstensiotoiminta. Eljas Pohtilan (1943-2013) viesti oli, ettei saa jäädä pölyttymään tutkijan kammioon. Soveltavalla tutkimuksella kun haetaan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Se!-lehden aikaan

Mielenkiintoista aikaa oli 1990-luvun loppupuoli, kun pikkuserkkuni Jukka Lauhanen päätoimitti silloista sensaatiolehteä nimeltä Se!. Jukka opetti, että päätoimittajan tehtävänä on tarkistaa, ettei lehti syyllisty herjaukseen tai solvaukseen. Siihen aikaan saattoi joku julkkis tarjota lehdelle liian moittivaa tai epäasiallista juttua jostakin asiasta.

Se!-lehden aikakaudella tapasin lehden ammattitoimittajia. Aikanaan Hymy-lehdessä Urpo Lahtisen apuna ollut Pentti Eerikäinen ja myös miestenlehtiä päätoimittanut Timo Toivonen opettivat kirjoittamisen saloja pikkuserkkuni lisäksi. Herrojen ensimmäinen vihje oli, että kirjoita selkeä otsikko, joka myy. Otsikon tulee olla sellainen, että sen voimasta mummo voi saada kaupan kassajonossa sydänkohtauksen. Otsikot ja jutunaiheet ovat myös myynti- ja näkyvyysvaltteja. Se toinen vihje oli, että kirjoita asian kärki ensin ja selkeästi. Yksityiskohdat voi kirjoittaa tekstin loppuun.

Ammattijuttujen teossa oppii itsekin

Koneyrittäjä-lehden ammatillinen yhteistyö on viehättänyt minua koko ajan ja kautta linjan. Koneyrittäjä on hyvä väylä metsä- ja energiateeman hankejutuille. Maaliskuussa SEAMK sekä EIP CHP RATKI- ja KEMMO-hankkeet osallistuvat Seinäjoella Koneyrittäjien Energiapäivään 2025.

Arto Takalammen Maaseutupalsta Ilkka-nimisessä maakuntalehdessä ja kolumnistin tehtävä opettivat kirjoittamaan nopeasti. Perjantaina iltapäivällä saattoi Artolta tulla puhelu, että saatko lauantaiaamuna lähetettyä valmiin metsäjutun maanantain lehteen, koska kotieläintilan asiat olivat vienyt kirjoitusvuorossa olleen ajan.

Ilkan kolumnistina jouduin olemaan myös tyly. Kerran eräs SEAMKin hanke pyysi kirjoitusvuoroa Ilkka-lehdessä olevalle Seinäjoen ammattikorkeakoulun Maaseutupalstalle. Kerroin suoraan, ettei sovi. Nimittäin kyseessä ei ole SEAMKin palsta. Toimittaja Arto Takalampi johtaa palstaa ja on sopinut teemat ja kirjoittajien kolumnivuorot. Sitä paitsi ihmiset kirjoittavat eivätkä organisaatiot.

Metsä- ja energiakolumnistina toimiminen herätti siinäkin mielessä keskustelua, kun SEAMKin metsätalousinsinöörikoulutus Ähtärin Tuomarniemellä päätettiin lakkauttaa. Niitäkin kommentteja ilmeni, ettei

Etelä-Pohjanmaalla ole metsää eikä metsästä saa kirjoittaa. Silloinkin sai todeta, että ihmiset kirjoittavat eivätkä organisaatiot.

Runsaan kymmenen vuoden aikana pöly on laskeutunut ja SEAMKilla on suonpohjien metsityshankkeita, metsäalan matkailuhankkeita ja ainakin RATKI-hanke metsäkoneyrittäjien ja Suomen metsäkeskuksen kanssa. CampusOnLine-konseptissa opetetaan metsänomistuksen perusteita.

Organisaatiot kaipaavat näkyvyyttä ja toiminnalla pitää olla vaikuttavuutta

Tällä tiellä on menty. Nykyisessä toimintaympäristössä yliopiston, ammattikorkeakoulun tai sektoritutkimuslaitoksen näkyvyys ja vaikuttavuus ovat tärkeitä elementtejä, kun yleisesti kovassa kilpailussa turvataan minkä tahansa organisaation olemassa olemisen oikeutusta.

Ammatillinen kirjoittaminen on tärkeä osa tiedonvälityshankkeita. TULIMYRSKY-hankkeen kumppani eli Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastusjohtaja Harri Setälä kertoi kerran, ettei onnettomuuksiin varautuminen kiinnosta mediaa, mutta onnettomuudet kiinnostavat. Pahkasika-lehden tyyliset jutut siis kiinnostavat kansaa esimerkiksi otsikolla ”Palokunta työllisti poliisia sote-sairaalassa”.

Tiedonvälityshankkeen toimissa on havainnut, että seminaarien ja varautumisinfojen sijaan tiedonvälitys jalkautuu kentälle parhaiten opintomatkojen ja messujen avulla. Frami F:n Lasipalatsin tai Elinkeinotalon seminaaritilan sijaan tiedonjano on voimakkainta Levillä tai Tallinnan laivalla.

Tämäkin juttu on tehty kirjoittamisen ilosta osana TULIMYRSKY-hankkeen toimintaa. EU osarahoittaa hanketta Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja EU:n maaseuturahaston kanssa.

Risto Lauhanen
erityisasiantuntija TKI
SEAMK